

Täysistunto

Tiistai 16.11.2021 klo 14.01—20.21

10. Hallituksen esitys eduskunnalle verontilityslain 12 ja 12 f §:n, tuloverolain 124 ja 124 b §:n sekä verotusmenettelystä annetun lain 32 c §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 213/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Ministeri Saarikko, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.42 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tässä esityksessä eduskunnalle verontilityslain 12 ja 12 f §:n, tuloverolain 124 ja 124 b §:n sekä verotusmenettelystä annetun lain 32 c §:n muuttamisesta ehdotetaan muutettavaksi veronsaajaryhmien yhteisöveron jako-osuuksia ja väliaikaisesti sovellettavaa jako-osuutta verovuosille 22—27. Samalla kumottaisiin verontilityslain ja tuloverolain muuttamisesta annettujen lakien vuoden 23 alusta voimaan tulevat säännökset, jotka koskevat verovuosien 2023–2027 yhteisöveron jako-osuuksia. Jako-osuuksien muutoksilla kompensoitaisiin kunnille yhteisöverotukseen tehtävistä veroperustemuutoksista aiheutuvat verotuottomuutokset.

Arvoisa puhemies! Toisena näihin jako-osuuksiin liittymättömänä asiana hallitus esittää osakesäästötilin veronkorotussäännöksen kohtuullistamista. Tätä veronkorotusta ei määrättäisi silloin, kun verovelvollisella on ollut verovuoden aikana ilmeisen erehdyksen johdosta useita osakesäästötilejä mutta varoja vain yhdellä tilillä. Näistä kömmähdyksistä on esimerkiksi käyty hyvää, perusteltua julkista keskustelua. Näissä tilanteissa mitään verotuksellista etua useammasta tilistä ei ole voinut syntyä, ja on kohtuullista, ettei veronkorotustakaan silloin määrätä. Tämä on minusta niin sanotusti arkijärkinen, hyvä, teknisen luontoinen korjaus asiaan, joka on saavuttanut suuren suosion kansalaisten keskuudessa, ja itse pidän perusteltuna, että me aina vain yritämme kehittää tätä osakesäästötiliä entistä toimivammaksi ja kannustavammaksi kansan säästämisen ja sijoittamisen muodoksi. Myös muista kohtuuttomista tilanteista veronkorotus voitaisiin erityisestä syystä jättää määräämättä tai määrätä alennettuna tähän samaan tematiikkaan liittyen.

Tämä kokonaisuus liittyy niin ikään vuoden 22 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Verontilityslain ja tuloveron verovuotta 22 koskevien säännösten sekä verotusmenettelystä annetun lain muutoksen on tarkoitus tulla voimaan ensi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2021 vp

vuoden alusta, ja muilta osin voimaantulo on vuoden 23 alusta. Verotusmenettelystä annetun lain muuttamista koskevaa lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuoden 21 aikana toimitettavasta verotuksesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.45 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä esitys kyseessä tässäkin tapauksessa. Luonnollisesti nämä veroperustemuutosten kompensaatiot kunnille ovat tärkeitä, mutta ennen kaikkea tässä yhteydessä, puhemies, haluan kiinnittää huomiota tähän jälkimmäiseen seikkaan, eli minustakin arkijärjen käyttö on sallittua, mahdollista ja useimmiten toivottavaa. Nimittäin myös itse tein huomion tästä osakesäästötilin omituisuudesta siinä suhteessa, että ihan tavalliselle ihmiselle, joka ehkä päättää kokeilla tätä, on saattanut nyt käydä parissa sadassa tapauksessa niin, että epähuomiossa, epätietoisuudessa, vailla tarkoitusta käyttää järjestelmää väärin. On tullut avatuksi ensin yksi tili, jota ei käytä, ja sitten toinen, jota käytetään, mutta siitä sitten on seurannut, että kun siellä on auki ne kaksi tiliä, niin vaikka toisesta ei mitään nettoa eikä sitä käytä, yhtäkkiä on putkahtanut verottajalta sellainen veronkorotus, jonka suuruusluokka on ollut noin 7 300. Voitte kuvitella, että ei se nyt ihan tunnu järkeenkäyvältä.

Kiinnitin myös huomiota tähän, kun näitä tapauksia oli ja tätä julkista keskustelua alettiin käydä, ja vähän kyselinkin sen perään, ja siinäpä kävi sitten niin, että niille, keille nyt tämä veronkorotus oli määrätty, verottaja onneksi sitten kuitenkin melko pian ilmoitti, että hakemuksesta he voivat kohtuullistaa tätä asiaa. Mutta tämän myötä tähän kyse on siitä, että saadaan nyt sitten lain tasolle se, että verottajan ei ole pakko määrätä tätä veronkorotusta, vaan jos tällainen erehdys on ilmeinen eikä ole kysymys siitä, että henkilö haluaisi väen vängällä käyttää tätä väärin tai edes pyrkiä sellaiseen, niin sitten voisi tämänkin pykälän nojalla jo jättää veronkorotuksen määräämättä. Mielestäni tämä on ihan ok ja tärkeä muutos tässä yhteydessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

14.47 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Nyt tosiaan käsittelyssä on hallituksen esitys, jolla esitetään kohtuullistamista osakesäästötiliin liittyviin veronkorotuksiin niissä tilanteissa, joissa tilejä on ollut avattuna enemmän kuin yksi samaan aikaan.

Herra puhemies! Tämä on sinänsä aivan oikeansuuntainen esitys, ja toki tätä kannatan, mutta kyllähän, arvoisa ministeri, ainut oikea, linjakas ratkaisu tässä tilanteessa olisi ollut se, että te olisitte tuonut eduskuntaan esityksen, jolla talletuskatto ja tilien lukumäärää koskeva sääntely olisi purettu kokonaan, koska osakesäästötili on ainut sijoitustuote tässä maassa, jolle on lainsäädännössä asetettu tällaiset rajoitteet, joita ei ole missään muussa sijoitustuotteessa. Eli toisin sanoen hyvin varakas sijoittaja voi kyllä sijoittaa varojaan aivan ilman rajoituksia, miten haluaa, mutta jos piensijoittaja haluaa pitkäjänteisesti tehdä itselleen vaikka eläkepäiviä varten sijoittamista, niin hänen sijoittamistaan on kyllä tämän osakesäästötilin osalta lainsäädännössä rajoitettu. Osakesäästötilihän on tullut valtavan suosituksi sijoitusvälineeksi. Tilejä on avattu yli 230 000 kappaletta, ja tileillä on yli 1,3 miljardia euroa. Eli nähdään se, että suomalaiset ovat innostuneet sijoittamaan ja säästä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2021 vp

mään. Tätähän meidän pitäisi tässä salissa ennen kaikkea kannustaa ja tukea, ei rajoittaa eikä asettaa sille siis esteitä.

Arvoisa ministeri, te olette ainakin aikaisemmin puheissanne puhunut kyllä innokkaasti esimerkiksi talletuskaton nostamisen puolesta, joten kysyn teiltä: minnekäs nyt teot ovat tältä osin jääneet? [Pia Viitanen: Edellinen hallitus päätti!] Toivon, että tästä löytyisi yhteisymmärrys tässä salissa. Meillä on tähän esitykseen liittyen tässä talossa myös tekemäni lakialoite, joka voidaan ottaa viipymättä käsittelyyn ja vaikka liittää sitten verojaostossa tähän käsittelyyn, jotta voidaan siis purkaa aidosti nämä kaikki keinotekoiset säännöt, mitä tähän liittyy, eli talletuskatto ja tilien lukumääräinen sääntely, jotta piensijoittajat tuodaan aivan samalle viivalle varakkaimpien sijoittajien kanssa, jotta voimme kannustaa pitkäjänteisesti suomalaisia säästämiseen ja sijoittamiseen ja jotta voidaan myös tukea suomalaisten vaurastumista. Näen kyllä, että näille muutoksille on kestävä ja hyvät perustelut ja tässä yhteydessä nyt, kun, arvoisa ministeri, tämä esitys on tuotu taloon, voitaisiin samalla purkaa kaikki loputkin rajoitukset pois.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

14.50 Ville Vähämäki ps: Kiitoksia, kunnioitettu puhemies! Olen itsekin päätenyt sille kannalle, että osakesäästötilin kattoa kannattaisi nostaa, ja jos me katsomme vuotta 2020, niin kotitalouksien säästämisaste oli 5,7 — se oli uskomattoman kova ottaen huomioon, että tavallisesti se on 0,5:n tasolla, joskus jopa negatiivinen. Jos mennään nobelistien Solow ja Swan bkt-malliin, niin ainoita mahdollisia tapoja nostaa kansantalouden tuottavuutta, bkt:täkin, on se, että me sijoitamme, teemme tki-panostuksia, mikä kasvattaa tuottavuutta, mikä hyppäyttää sitten kansantalouden bkt:n uudelle tasolle, ja yllätys, yllätys, siinä kaavassa, mistä Nobelkin on saatu, säästämisaste on keskeinen elementti, oikeastaan ainoita elementtejä näiden muiden luettelemieni lisäksi.

Eli siis toisin sanoen yhteiskunnan säästämisaste johtaa siihen, että ne tuotot, säästöt sijoitetaan jollakin aikavälillä jonnekin, johonkin sijoitustuotteeseen, ja nyt on tapahtunut niin onnellisesti, että kotitaloudet ovat säästäneet ja sijoittaneet — osakesäästötilin kautta mahdollisesti tai jotenkin muuten — osakkeisiin. Meillä on ennätyspaljon tänä vuonna ollut listautumisia. Tässä kansankapitalismi on kasvanut huomattavan paljon muutaman viime vuoden aikana, ja väittäisin, että yksi tapa nostaa meidän bkt:tämme voisi olla se, että kannustetaan kotitalouksia säästämään ja sijoittamaan. Ja mikä sen helpompaa saattaisi olla kuin tämä osakesäästötilin katon nostaminen — joskin sanoisin tässä vaiheessa sen, että on huomattavan iso joukko säästäjiä ja sijoittajia, joille tällä osakesäästötilillä ei ole mitään vaikutusta, he voivat aivan tavallisestikin säästää ja sijoittaa muiden, tavallisten osaketilien kautta.

Mutta itse tähän asiaan, mikä tässä hallituksen esityksessä paikataan: olen tästä vahvasti sitä mieltä, että tässä on oikea, hyvä linja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Saarikko, minuutti.

14.52 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Keskustelu kulminoi nyt tässä viimeisessä esityskokonaisuudessa tähän osakesäästötiliin. Edustaja Martinen, kyllä te muistatte, että se oli oman puolueenne valtiovarainministeri Orpo, jonka ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2021 vp

kana tämä esitys hyvässä yhteistyössä keskustan kanssa säädettiin, ja silloin se oli teidän ministerinne, jonka aikana siihen myös se katto tehtiin.

Mutta olen pitänyt ihan perusteltuna keskustella siitä — nyt, kun olemme nähneet, miten tämä osakesäästötili on saanut suosiota ja myöskin paljon säästöjä ja varallisuutta osakseen — ja sen kehittäminen olisi minusta ihan varteenotettava ajatus. Sellaista päätöstä hallituksen piirissä ei kuitenkaan ole tehty. Ennen kaikkea nyt siksi — ja siksi tämä esitys on nyt vain tämä yksittäinen tekninen asia tässä yhteydessä — että ei tulisi enempää hämminkiä osakesäästötilin omaavien keskuudessa, joilla tällainen virhe on sattunut, että niitä tilejä on avattu useampia. Tämä piti saada nopeasti korjattua, ja ikään kuin isomman poliittisen keskustelun [Puhemies koputtaa] vaatimaan tasoon esimerkiksi mahdollisista muutoksista ja niiden määrästä ei ollut tässä yhteydessä edellytyksiä. [Puhemies: Kiitoksia!] Mutta hyvää keskustelua tämän roolista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

14.53 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Aivan lyhyesti vielä, että jää myös eduskunnan pöytäkirjoihin tämä vastaukseni ministerille.

Arvoisa ministeri, tiedän kyllä hyvin nämä osakesäästötilin taustat ja sen prosessin, miten tili aikoinaan saatiin luotua, mutta totean myös niin, että kun asiasta neuvoteltiin, niin kokoomus valtiovarainministeripuolueena kannatti mallia, jossa osakesäästötilille ei aseteta mitään tämmöisiä keinotekoisia reunaehtoja. Jotta kompromissi löydettiin silloin keskustan ja sinisten kanssa hallituksessa, päädyttiin kompromissiin, jossa tällaiset keinotekoiset rajoitteet lakiin luotiin — jotta ylipäänsä saatiin malli, tili, joka sisältää myös mahdollisuuden jättää osingot tilille ja lykätä niiden veronmaksua, jotta saatiin tämä korkoa korolle -ilmiö luotua piensijoittajille, jotta se saatiin aikaiseksi, niin tässä mentiin silloin eteenpäin.

Nyt kun nähdään se, miten suosittu tästä tilistä on tullut, niin on aivan selvää, että meidän olisi perusteltua purkaa nämä keinotekoiset rajoitteet, jotka silloin lakiin luotiin. Toivon, että hallitus ja arvoisa ministeri harkitsisivat nyt vakavasti sitä, että tehtäisiin myös muita, suurempia muutoksia kuin pelkästään tämä verotusta koskevaa pieni muutos, joka tässä on ollut. Mutta kuten ministeri tietää ja allekirjoittanut tietää myös itse, mitkä nämä taustat ovat olleet, niin minusta on kuitenkin tärkeä ja hyvä katsoa yhdessä eteenpäin sitä, miten tämä sali, hallitus ja oppositio yhdessä, voisi nyt tehdä sellaisia muutoksia, jotka pysyvällä tavalla tekevät tilistä vielä houkuttelevamman, jotta voidaan katsoa eteenpäin, jotta voidaan tukea entistä vahvemmin suomalaisten säästämistä ja sijoittamista. Nähdäkseni nämä keinotekoiset rajoitteet sekä talletuskaton että tilien lukumäärän sääntelyn osalta olisi täysin perusteltua purkaa kokonaan laista.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.